

BEKÖSZÖNTŐ

A magyar építészet nagy korszaka a 19. század és a 20. század első évtizedei. A történelmi fejlemények következtében hazánk a kora újkorban súlyos lemaradásba került, majd egy nagyobb államalakulat részeként lassú felzárkózásba kezdett. A magyar építészet a 19. században a közép-európai kultúrába szervesen beilleszkedett, a századfordulón pedig próbálta megtalálni saját hangját. E folyamat két kiemelkedő egyénisége volt Ybl Miklós és Lechner Ödön, akikre 2014-ben – születési, illetve halálozási évfordulójuk kapcsán – konferenciákkal, kiállításokkal és egyéb eseményekkel emlékeztünk meg. A szorgalmas Ybl a romantika és a historizmus foglalatát adta, a bohém Lechner a magyar szecesszió, az új tendenciák távlatait nyitotta meg. A két kiemelkedő mester mellé olyan jeles építészek helyezhetők, mint Pollack Mihály, Hild József, Feszli Frigyes, Wéber Antal, Szkalnitzky Antal, Hauszmann Alajos, Steindl Imre, Alpár Ignác, Komor Marcell és Jakab Dezső, Kós Károly, Lajta Béla vagy Vágó József. Róluk már készültek könyvek és kiállítások, munkásságuk a művelt közönség előtt több-kevésbé ismert.

De a nagy nevek mögött ott állt az építészek népes derékhada. Az ő személyükre és munkásságukra kevesebb figyelem irányult – néhányukról már született valamilyen szintű feldolgozás, a többségükéről még nem. Az építészeti kultúra mélyebb megismerése, a szélesebb közeg, a tendenciák, az egyes variánsok és árnyalatok feltárása teszi azonban hitelessé az összképet. De egyáltalán, az e korból fennmaradt nagyszámú épületeink alapvető számbavétele szintén megkívánja, hogy a kisebb mesterekkel is foglalkozzunk. Mivel hatalmas, szinte beláthatatlannak tűnő vállalkozásról van szó, a kívánt eredményt csak kutatók generációjának sok évtizedes munkája érheti el.

A monografikus kutatás, a monográfia készítése a művészettörténet-írás klasszikus műfaja, egyik alappillére. Érvényessége és szükségessége a mai napig nem kérdőjeleződött meg. (Mellé még a topografikus kutatás helyezhető, amelyik másik irányból, az objektumok felől tárja fel építészeti-művészeti örökségünket.) A jelen kötet tizennégy, 19. és 20. századi építész munkáját tárja az érdeklődők elé. Ezek levéltári és könyvtári forrásokon, valamint helyszíni bejáráson alapuló tanulmányok, amelyek némi törlesztést jelentenek a nagy adósságunkból. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Művészettörténet Tanszékének hallgatói tanáruk vezetésével évek óta szisztematikusan foglalkoznak a szóban forgó korszak építészetének kutatásával. A kitartó erőfeszítés, a team-munka szép eredményt is hozott – és még további eredményeket remélünk.

Sisa József